

Instruks for prøving og godkjenning av ettersøksekvipasjer

Fastsatt av Miljødirektoratet xx. yy 2016, gjeldende fra 1. april ~~2016~~. 2017

Begrunnelse for endring: Viser til høringsuttalelse på forskriftsendring samt tidligere oversend brev fra NKK til Miljø.dir. der vi mener at tiden er for kort til å utarbeide kurs m.m. Ikrafttredelse av forskriften bør derfor utsettes med et år.

1. Innledning

Det er et krav at jakt, felling og fangst ikke skal påføre viltet unødige lidelser, jf. lov 29. mai 1981 om jakt og fangst (viltloven) § 19. Det samme gjelder for vilt som av andre årsaker er påført skade, jf. lov 19. juni 2009 om dyrevelferd § 3. Som ledd i å oppfylle denne målsetningen skal alle jegere og jaktlag som jakter elg, hjort og rådyr ha tilgang på godkjent ettersøkshund.

Krav om tilgang på godkjent ettersøkshund for jegere og jaktlag som jakter elg, hjort og rådyr er hjemlet i viltloven § 26 punkt 3. Utdypende bestemmelser finnes i forskrift 22. mars 2002 om utøvelse av jakt, felling og fangst §§ 23, 24 og 25. Miljødirektoratet er gitt myndighet til å utforme prøver, instruks, retningslinjer og studieplaner for ordningen. Til å bidra faglig i dette arbeidet er det opprettet en samarbeidsavtale mellom Miljødirektoratet, Norsk Kennel Klub (NKK) og Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) hvor de to organisasjonene har påtatt seg ansvaret for å gjennomføre ordningen etter denne instruksen.

2. Godkjenningssprøve for ettersøksekvipasjer

2.1.0 Formål

Godkjenningssprøven for ettersøksekvipasjer er en praktisk prøve som har som formål å bedømme hundens evne og ekvipasjens egnethet for ettersøk av skadet hjortevilt.

2.1.1. Fellesbestemmelser

Godkjenningssprøven for ettersøksekvipasjer er todelt, og består av blodspor- og fersksporprøve.

Blodspor- og fersksporprøve har også som formål å kartlegge hundens bruksegenskaper med tanke på å tjene avlsarbeidet og stambokføring. I slike tilfeller er det Norsk Kennel Klub som er ansvarlig for prøvegjennomføringen.

Det er en forutsetning at alle godkjenningssprøver for ettersøksekvipasjer skal være åpen for alle som ønsker å prøve sin hund, for å bli godkjent som ettersøkshund.

2.1.2 Arrangement

Blodsporprøve arrangeres enten som en samlet prøve på fastsatte datoer, eller som bevegelig prøve i perioden mellom to datoer.

Fersksporprøve arrangeres som bevegelig prøve i perioden mellom to datoer.

Fersksporprøve kan ikke arrangeres i perioden langfredag – 1.påskedag, 1. mai – 30. juni og 24. – 31. desember.

På samlet prøve kan hunden starte kun en gang pr. ref.nr. På bevegelig prøve kan hunden starte flere ganger pr. ref. nr., men ikke med samme fører på samme dag.

Godkjenningssprøve for ettersøksekvipasjer kan arrangeres av lokale lag, foreninger og klubber tilsluttet Norsk Kennel Klub eller Norges Jeger- og Fiskerforbund. Andre kan etter søknad til Miljødirektoratet bli godkjent som arrangør, når søker har relevant kompetanse.

2.1.3 Søknad om å avholde godkjenningssprøve for ettersøksekvipasjer

Søknad skal sendes til Norsk Kennel Klub, Norges Jeger- og Fiskerforbund eller annen godkjent arrangør, innen 31. oktober året før prøven skal arrangeres. Søknaden skal inneholde tid og sted for prøven, påmeldingsadresse, påmeldingsfrist og kontaktperson.

Terminlistene skal offentliggjøres på de respektive arrangørers hjemmeside innen 1.januar påfølgende år.

2.1.4 Ledelse av godkjenningssprøve for ettersøksekvipasjer

Den lokale arrangør oppnevner prøvens leder som er prøvens høyeste teknisk myndighet. Arrangørs hoved- eller regionale ledd oppnevner organisasjonens representant. Denne representant er prøvens høyeste myndighet hva angår tolkning av regler, og vedkommende skal være autorisert ettersøksdommer. Prøvens leder og organisasjonens representant kan ikke være samme person.

Organisasjonens representant skal være tilstede alle prøvedager ved samlede prøver. Eventuelle problemer eller tvilsspørsmål behandles og avgjøres av den myndighet spørsmålet sorterer under. Prøvens leder og organisasjonens representant kan når som helst gripe inn hvor de måtte anse dette nødvendig innenfor eget myndighetsområde. De kan bl.a. avlyse, utsette eller avbryte prøven dersom forholdene er slik at det ikke er forsvarlig å gjennomføre prøven. På dommerens subjektive skjønn og arbeid kan de imidlertid ikke influere og dommer kan avslutte eller utsette bedømmingen når forholdene vurderes slik at det er uforsvarlig å fortsette. Usportslig opptreden i samband med dommerens beslutning er ikke tillatt.

Organisasjonens representant og prøvens leder kan ikke stille egen hund på prøve der de selv tjenestegjør. Dommer eller elev/aspirant kan stille hund på prøve der de tjenestegjør men ikke den dagen de selv dømmer.

2.2 Deltagelse m.v.

2.2.1 Hunder

Alle hunder må være ID-merket, og minimum innført i Dyreidentitet sitt register. Hunden må ha fylt 9 måneder før første prøvedag.

Hunden må være vaksinert etter de til enhver tid gjeldende regler for vaksinering. Vaksinasjonsattest utstedt av veterinær må medbringes til prøven og fremvises på oppfordring til arrangør.

Hund kan ikke delta dersom den er mer enn 28 dager drektig eller har valper under 56 dager.

2.2.2 Påmelding og påmeldingsavgift

All påmelding er bindende. Påmelding som ikke er korrekt, mangler opplysninger eller kommer for sent, har arrangør rett til å avvise.

Påmelding sendes adresse oppgitt av arrangør. Hundens fører skal påføres påmeldingen. Påmeldingsavgiften fastsettes av arrangør og skal innbetales samtidig med påmeldingen.

2.2.3 Ansvar og tilbakebetaling av påmeldingsavgift

Påmeldingsavgiften tilbakebetales i sin helhet hvis:

- Påmeldingen ikke godtas.
- Prøven ikke avholdes/prøven er begrenset og påmeldt deltaker ikke kommer med.
- Prøven legges til annen dato enn annonsert.
- Ved forfall legitimert med veterinærattest.

Påmeldingsavgiften refunderes ikke for hunder som avvises eller utestenges under prøven. Ved bortvisning av deltager refunderes ikke påmeldingsavgiften.

Eieren og den som disponerer hunden er ansvarlig for enhver skade hunden forvolder. Arrangør, dommer, organisasjonens representant eller andre som medvirker ved arrangementet er ikke ansvarlig for tap eller skade ut over tilbakebetaling av påmeldingsavgiften.

2.2.4 Avvisning av hund

Påviselig syke/skadde hunder, hunder som halter, aggressive hunder eller hunder det er gitt feilaktige opplysninger om i påmeldingen skal avvises. Arrangør kan tillate at løpske tisper stiller på prøven, men får ikke adgang til prøveplassen før prøvens leder har gitt tillatelse.

2.2.5 Utestengelse av hund

Hund som under prøven opptrer ulempeelig, f. eks. jager vilt/bufe, biter funksjonærer eller uprovosert angriper annen hund, utestenges fra prøven og får ingen bedømmelse. Ved slik utestengelse skal organisasjonens representant sende skriftlig rapport om hendelsen til organisasjonens administrasjon. Organisasjonen kan etter vurdering av det inntrufne nekte hund/ fører deltakelse på prøver for kortere eller lengre tid.

2.3 Dommere

2.3.1 Oppnevning av dommere

Arrangøren forespør og oppnevner ettersøksdommere så snart prøven er terminfestet. ~~Det kan kun benyttes autoriserte ettersøksdommere.~~ **Elghunddommere (løs og bandhund) som er godkjent for å dømme ferssporprøver kan uten tilleggsutdanning dømme ferskspordelen av ettersøksprøven.**

Begrunnelse for endringen: Disse dommerne har dømt ferskspordelen tidligere og det skulle ikke være noen argumenter for at de ikke kan fortsette med det. Det vil også avlaste det store presset det er på ettersøksdommerne. Dette har også NKK svart på tidligere i høring til Miljø.dir., dette er vedtatt av JHK i reviderte fellesbestemmelser

Dommer kan ikke bedømme hund som han/hun har: ført eller trent, er eller har vært i dommerens eie, avkom av hund i nåværende eller tidligere eie samt hund av eget oppdrett. Hund som dommeren jakter sammen med eller er eid i deres hushold eller eie i nær familie.
Begrunnelse for endringen: En oppstramning av habilitetsreglene og omdømme til dommer og prøvearrangør.

2.3.2 Dommeroppgaver

Dommeren skal påse at førers navn og hundens **ID-nummer** er angitt på kritikken og foreta kontroll av dette umiddelbart før hunden starter.

Under prøven bedømme hund og førers prestasjoner og gi skriftlig kritikk på fastsatt skjema for hvert enkelt av de momentene som skal vurderes i henhold til prøvereglene.

Dersom ekvipasjen utfører et ikke tilfredsstillende arbeid, kan dommer avslutte prøven. Når det gjelder fersspor kan dommer avslutte prøven dersom det ikke er funnet prøvedyr eller spor etter elg, hjort eller rådyr innen 2 timer etter prøvestart. Ekvipasjen ansees da som ikke bedømt, og gis tilbud om ny prøvestart.

2.4 Opptreden, disiplinærforhold og klager

2.4.1 Opptreden og disiplinærforhold

Ekipasjene tillates ikke å bruke GPS på prøver. Fører skal følge prøvereglene, opptre sportslig og på en måte som ikke skader hundesporten eller dens anseelse under og i forbindelse med prøven. Også før og etter prøven skal deltakere og tilskuere opptre slik at prøvearrangørens interesser ikke blir skadelidende. Hardhendt avstraffelse av hund er forbudt. Alle hunder skal føres i bånd på prøveområdet.

Deltakere og tilskuere skal rette seg etter anvisning fra dommer og prøveledelsen.

Deltager skal respektere dommerens avgjørelser. Usportslig opptreden i forbindelse med dommerens beslutninger er ikke tillatt.

Brudd på regler eller anvisninger fra dommer eller prøveledelsen kan medføre advarsel eventuelt bortvisning fra prøveområdet.

Dommer og prøveleder som observerer alvorlige forseelser plikter å rapportere disse til organisasjonens representant innen prøvens avslutning. Disiplinære forhold i forbindelse med prøven kan også av enhver tilstedeværende rapporteres til dommer, prøveledelse eller organisasjonens representant innen prøvens utløp.

2.4.2 Klager

Vurderinger og avgjørelser som regelverket overlater til dommerens skjønn, kan ikke påklages.

Deltaker som mener seg skadelidende som følge av brudd på prøvereglene kan, før prøven avsluttes, innlevere skriftlig klage til organisasjonens representant som behandler klagen på stedet.

3. Gjennomføring av godkjenningssprøve for ettersøksekipasjer

3.1 Klasseinndeling

Alle påmeldte hunder til samlet og bevegelig blodsporprøve og bevegelig fersksporprøve, bedømmes etter disse regler.

3.2 Forutsetning og legging av blodspor

Et hjortevilt (elg, hjort eller rådyr) antas å være skadet. Skadested og dyrets flukttretning er kjent og skal angis. På skadestedet skal det anvises blod. Hundefører kan selv undersøke sporstart før hunden bringes inn.

Sporet skal være ca. 600 meter langt og legges med tilsammen ca. 0,3 liter blod. Sårleie og sporslutt markeres med oppspark og litt rikeligere blod, resten av blodet fordeles jevnt gjennom sporet.

Sporet legges med naturlig forløp i terrenget, slik at det danner fire vinkler (brudd i flukttretningen). To steder i sporet opphører blodingen over ca. 10 meter. Minst ett av disse skal være i tilknytning til en vinkel, der blodoppholdet skjer i brutt flukttretning. Ett sted i sporet sparkes marken opp for å markere et sårleie som er ca. 30 x 30 cm. Sporslutt markeres med oppspark og en del av et hjortevilt som legges åpent i oppsparket og merkes

med samme blod som ble brukt i sporet. Utlagt blodspor kan gjerne være døgngammelt, men skal være minst 12 timer gammelt og være lagt ut dagen/kvelden før sporet går. Ingen merking av sporet til støtte for fører må forekomme. Sporet skal ikke legges på allerede snødekket mark.

3.3 Antall blodspor

Det anbefales ikke flere enn 5-6 hunder pr. dommer pr. prøvedag.

3.4. Trekking av blodspor

Arrangøren kan forhåndstrekke hundenes startrekkefølge. Dommer og sporlegger kan trekkes på stedet.

3.5 Forutsetning for fersksporprøven

Ved denne prøven skal hunden vise evne og vilje til å spore sammenhengende i minst en halv time på friske spor etter hjortevilt. En elg, hjort eller rådyr som blir observert, støkkes en gang. Hund og hundefører tas med til stedet minimum en time senere. Prøven skal gjennomføres på bar mark, og sporet skal være minst en time gammelt.

3.6 Bedømmelse og godkjenning av godkjenningssprøve for ettersøkshundekvipasjer

Hunden skal føres i en lang line. Den skal villig ta opp sporet, både fersk- og blodsporet, på en overbevisende måte og følge det. Den skal spore i et tempo som er akseptabelt for et ettersøk og en tenkt medfølgende skytter. Ved tap skal den klart markere og utrede dette. Ser fører at hunden har tap, eller at hunden forfølger et ferskere spor, kan fører hjelpe hunden tilbake. For blodspor gjelder at hunden skal markere at sporet er slutt. For ferskspor gjelder at sporingen skal under enhver omstendighet avsluttes på det opprinnelige dyr.

Ved bedømmelsen av de praktiske prøvene skal dommer vurderer følgende:

- Hundens:
 - vilje og evne til å ta sporet og følge dette.
 - tempo og arbeidsmåte på sporet.
 - vilje og evne til å arbeide ved tap av sporet.
 - arbeidsmåte ved tap av sporet.
 - interesse for annet vilt og tamdyr.
- Samarbeid mellom hund og fører.
- Helhetsinntrykk.

Diskvalifiserende feil er:

- Manglende vilje og evne til å ta opp og følge sporet.
- Hissig og/eller vimsete arbeid.
- Halsing, høylutt piping, eller støyende framferd av hund og/eller fører.
- Manglende vilje og evne til å utrede tap.
- Uakseptabelt høyt tempo.

- Hund som fører ikke har kontroll over.
- Førerens manglende forståelse av hundens arbeid.
- Dommer konstaterer at hund/fører ikke vet hvor sporet går.

Prøven avbrytes straks diskvalifiserende feil er konstatert.

Har ekvipasjen vist tilfredsstillende egenskaper etter denne vurdering skal den godkjennes som ettersøksekipasje for ettersøk av elg, hjort og rådyr.

3.7. Unntak

I helt spesielle akutte situasjoner kan det gjøres unntak, ved at andre enn den «godkjente» føreren kan føre hunden i et enkeltstående tilfelle.

Føreren som benyttes må oppfylle ett av følgende alternativ:

- Ha kompetanse som fører av ettersøkshund, dokumentert ved gjennomgått opplæring i ettersøksarbeid.
- Ha ført en annen hund opp til godkjenning etter denne instruks
- Ha særlig nærhet og kunnskap om ettersøkshundens egenskaper og arbeidsmåte, som f.eks. medlemmer av hundeførerens familie og jaktlag.

4. Etter godkjenningssprøve for ettersøksekipasjer

4.1 Arrangørens oppgaver

Organisasjonens representant skal fortløpende gjennomgå dommerkritikkene og spesielt kontrollere at beskrivelse av hundens / ekvipasjens arbeid samsvarer med bedømmelse, - bestått ikke bestått. Hvis det ikke er tilfelle, tar representant dette opp på stedet med vedkommende dommer. Bedømmelsen kan eventuelt endres på stedet, forutsatt at feil bruk og/eller fortolkning av prøvereglene kan påpekes. Den fastsatte bedømmelsen kan etter dette ikke endres.

Organisasjonens representant går sammen med prøvens leder gjennom alle prøvedokumentene for kontroll, oppsummering og enkel evaluering. Organisasjonens representant sender deretter prøvedokumentene til organisasjonens administrasjon for arkivering.

Arrangør er ansvarlig for å oppbevare kritikkskjemaene. Kopi leveres hundefører. Hundefører må sørge for at dommer skriver under på «Registreringsskjema for ettersøkshund», og hundefører må selv sørge for at dette skjemaet blir sendt i korrekt utfylt stand til Ettersøkshundregisteret hos Norsk Kennel Klub innen 6 måneder fra siste prøvedag.

4. 2. Registrert ettersøksekvipasje

Hund og fører som har bestått kravene for å bli registrert som ettersøksekvipasje sender "Registreringsskjema for ettersøkshund" i korrekt utfylt stand til Norsk Kennel Klub innen 6 måneder fra siste prøvedato, for å bli registrert i Ettersøkshundregisteret. Den registrerte ettersøksekvipasjen består av hund og hundefører som sammen har oppnådd godkjenning etter denne instruks. Det er denne ettersøksekvipasjen som er grunnlaget for at ettersøksavtale kan inngås.

4.3 Flere førere

Skal ny fører overta en tidligere godkjent ettersøkshund må både blod- og fersksporprøven avlegges med godkjent resultat.

4.4 To førere på samme hund

Hvis en hund skal godkjennes med to permanente førere må begge førere avlegge både blod- og fersksporprøve.

5. Utdanningskrav for ettersøksdommere

Norsk Kennel Klub eller annen organisasjon som etter søknad er godkjent av Miljødirektoratet har ansvaret for å utdanne ettersøksdommere. Dommerutdanningen skal være åpen for alle uten krav om medlemskap i klubb eller forening. Autorisert ettersøksdommer kan dømme blodsporprøver og fersksporprøver (godkjenningsprøve for ettersøksekvipasjer).

Organisasjoner som kan søke må ha en demokratisk oppbygning med vedtekter som sikrer medlemmene medbestemmelse, og et hovedformål innenfor tema jakt med spesielt fokus på opplæring og bruk av ettersøkshund. Organisasjonen må ha et medlemsregister og en geografisk spredning av medlemsmassen, og organisasjonen må være registrert i Enhetsregisteret.

5.1 Søknad om dommerutdanning

Kandidat som mener seg egnet, sender skriftlig søknad vedlagt dokumentasjon på kvalifikasjonskrav til sin klubb eller forening, som behandler søknaden etter klubbens/foreningens prosedyre for opptak av kandidater for dommerutdanning. Klubb/forening utsteder en skriftlig anbefaling som sendes organisasjonens hoved- / fylkesadministrasjon, (f.eks Norsk Kennel Klub, Norges Jeger- og Fiskerforbund eller annen godkjent organisasjon) sammen med kandidatens søknadspapirer.

Det skal legges stor vekt på kandidatens personlige egenskaper. Kandidaten må ha god erfaring med det arbeid hundene skal gjøre, og må selv ha trent og ført hund til godkjent ettersøkshund. Kandidaten skal ha deltatt på jakt etter hjortevilt, og skal ha god erfaring fra

ettersøk av skadet hjortevilt med egen godkjent hund. Kandidaten må også oppfylle kravene til å utøve jakt og være registrert i Jegerregisteret.

5.2 Elev- og aspirantarbeider

Personer som ønsker å utdanne seg til ettersøksdommere blir tatt opp som dommerelev. Når elevarbeidene er gjennomført får de status som aspirant. ~~Til elev- og aspirantarbeidene skal det kun benyttes autorisert ettersøksdommer.~~ **Til elev- og aspirantarbeidene skal det kun benyttes dommere med bred erfaring fra ettersøk. Disse dommerne skal ha dømt flere prøver de siste 3 åra.**

Begrunnelse for endringen: Forsag ny tekst som samsvarer med NKK`s regler, ferskspordommer kan da gå med elev/aspirant på ferskspor delen

5.3 Elevstatus og elevarbeider

Når kandidaten blir godkjent som dommerelev skal vedkommende motta et kandidatkort utstedt av organisasjonen som er ansvarlig for utdanningen. Kandidatkortet skal følge kandidaten under hele utdanningen. Her skal påføres når, hvor, for hvilke raser/grupper og ved hvilke prøver de forskjellige funksjoner er gjennomgått, med underskrift fra dommer, organisasjonens representant og prøveleder.

5.4 Praktisk del - elevarbeid

Når godkjent elevstatus foreligger, gjennomfører kandidaten elevarbeidet.

For godkjent elevarbeid må kandidaten ha gått for minst 3 hunder på fersksporprøve og minst 6 hunder på blodsporprøve. 3 rasegrupper skal være representert. Minst 1 av hundene på fersksporprøve må oppnå status som godkjent og minst 3 hunder på blodsporprøve må ha oppnådd godkjenning. Eleven skal skrive selvstendig kritiker, som gjennomgås med dommer umiddelbart etter prøven. Eleven må gjerne for egen læring avlegge flere arbeider enn det som er beskrevet som minimum.

Elevarbeid kan avlegges både på terminfestede samlede og bevegelige prøver og arbeidene må gjøres for minst 3 forskjellige dommere. Det skal kun gå 1 elev pr. dommer. Dommerne anbefaler om elevens arbeid kvalifiserer til aspirantstatus. For elevarbeidene gjelder også her regelen om at **dommerelev ikke kan bedømme hund som han/hun har: ført eller trent, er eller har vært i dommerelevens eie, avkom av hund i nåværende eller tidligere eie, samt hund av eget oppdrett. Hund som dommereleven jakter sammen med eller er eid i deres hushold eller eie i nær familie.**

Begrunnelse for endringen: viser til pkt. 2.3.1

Allt elevarbeid skal være gjennomført før aspirantstatus kan innvilges.

5.5 Instruktører for kurset «Ettersøk videregående» og autoriserte elghund dommere ferskspor

Dommerkandidater som har gjennomført alle kurs i henhold til Miljødirektoratets instruks og blitt godkjent som instruktør for kurset «Ettersøk videregående» kan starte direkte som dommeraspirant. Det søkes på vanlig måte med anbefaling fra forening/klubb, vedlagt dokumentasjon som godkjent ettersøksinstruktør for kurset «Ettersøk videregående». Det samme gjelder for autoriserte elghunddommere ferskspor. ~~de kan etter å ha ført hund til godkjent på blodspor, gjennomført gjeldende teorikurs for ettersøksdommere starte på aspirantarbeid, for ettersøksdommere.~~ **Dersom disse ønsker autorisasjon som ettersøksdommer kan de starte direkte på aspirantarbeidene, blodspordelen etter gjennomført gjeldende teorikurs for ettersøksdommere.**

Begrunnelse for endringen: Nytt avsnitt som samsvarer med NKK's regler. Ikke riktig at disse må ta aspirantarbeidene på ferskspordelen på nytt som de allerede har utdannet seg i når de ble utdannet jaktprøvedommere (løs/bandhund)

5.6 Aspirantstatus og aspirantarbeider

For tildeling av aspirantstatus sender kandidaten inn kandidatkortet kvittert for gjennomførte elevarbeider, eller søknad med anbefaling fra klubb/forening sammen med dokumentasjon som godkjent instruktør for kurset «Ettersøk videregående» eller dokumentasjon på jaktprøvedommer ferskspor elghund og ført ettersøkshund til godkjent ettersøkshund til utdanningsorganisasjonens administrasjon, som godkjenner elevarbeidene og søknaden og tildeler aspirantstatus. Kandidaten får kandidatkortet sendt i retur.

5.7 Teoretisk del

Kandidaten skal gjennomføre "Teorikurs for utdanning av ettersøksdommere" som følger organisasjonens kurskompendium med samme tittel. Kurset må omfatte temaer som dommeretikk, dommermoral og skrivning av kritikkskjemaer. Kurset må være på minimum 4 timer.

Kursinstruktør skal være autorisert ettersøksdommer som har dømt regelmessig i minst 10 år. Kursarrangør/instruktør kvitterer på kandidatens utdanningskort som bevis på at kandidaten har gjennomført kurset. Teorikurset kan arrangeres av lokale lag/ foreninger eller medlemsklubber tilsluttet organisasjonen. Kandidaten må ta teorikurset før aspirantarbeidet påbegynnes.

5.8 Praktisk del - aspirantarbeid

For godkjent aspirantarbeid må kandidaten ha gått for minst 2 hunder på fersksporprøve og minst 3 hunder på blodsporprøve. 3 rasegrupper skal være representert. Minst 1 av hundene på fersksporprøve må oppnå godkjent og minst 3 hunder på blodsporprøve må ha oppnådd godkjent status.

Aspirantarbeidet skal kandidaten gjennomføre selvstendig og uten noen form for dialog med dommeren før under dommermøtet. Aspirantarbeidet kan avlegges både på terminfestede samlede og bevegelige prøver. Minst ett aspirantarbeid skal være avlagt på samlet prøve og

arbeidene må gjøres for minst 3 forskjellige dommere. Det skal kun gå 1 aspirant pr. dommer. For dommeraspirant gjelder også regelen om at **dommeraspirant ikke kan bedømme hund som han/hun har: ført eller trent, er eller har vært i dommeraspirantens eie, avkom av hund i nåværende eller tidligere eie samt hund av eget oppdrett. Hund som dommeraspiranten jakter sammen med eller er eid i deres hushold eller eie i nær familie.**

Begrunnelse for endringen: viser til pkt. 2.3.1

Når et aspirantarbeid er avlagt, skal kritikkskjemaene, korrekt og fullstendig utfyllt, umiddelbart etter prøven og før dommermøtet, leveres til prøvens leder i lukket konvolutt påført følgende informasjoner:

- ✓ Dommer
- ✓ Aspirant
- ✓ Prøveform
- ✓ Prøvens referansenummer

Arbeidet behandles på dommermøtet av de dommere som har hatt med aspirant ute i marken. Det blir her avgjort om aspiranten har avlagt et arbeid som kvalifiserer ham/henne til dommer. Ved evt. tvil kan aspiranten innkalles og eksamineres i regler og forklare nærmere sin bedømmelse. Finner man å kunne innstille aspiranten til autorisasjon, fylles kortet ut med de nødvendige data.

5.9 Godkjenning av elev- og aspirantarbeidene og autorisasjon

Kandidatkortet og alle aspirantarbeidene sendes til organisasjonens administrasjon, som godkjenner arbeidene og avgjør om aspiranten autoriseres. Hvis man ikke finner å kunne innstille aspiranten til autorisasjon skal dette påføres kortet. Det skal også påføres om aspiranten anbefales å gå opp til ny prøve eller ikke, evt. hvor lenge aspiranten anbefales å vente før nytt aspirantarbeid kan avlegges.

5.10 Oppdatering, autorisering, avautorisering av ettersøksdommere

Organisasjoner som utdanner og autoriserer ettersøksdommere plikter å invitere dommerne til oppdateringskurs, ca. hvert femte år. Dommere som ikke deltar på disse samlingene blir pasifiserte og kan ikke dømme før oppdateringskurs er gjennomført.

Dommer som ikke lenger anses for å være faglig kvalifisert, kan det reageres mot på en eller flere av de følgende måter: avautorisering, advarsel, pålegg om å delta på

dommerkonferanse, pålegg om å ta hele/deler av utdannelsen på nytt eller å avlegge aspirantarbeidet på nytt.

Tap av autorisasjon som følge av atferd som er uforenlig med dommerrollen er en disiplinær sak og må behandles etter egne bestemmelser av organisasjonen som har godkjent vedkommende.

6. Godkjenning for offentlige ettersøk

6.0 Krav

Det er et krav at godkjent ettersøksekvipasje (hund og fører) som påtar seg ettersøksoppdrag på vegne av det offentlige skal ha gjennomført og bestått kurset «Ettersøk videregående».

6.1 Kurset «Ettersøk videregående»

Godt trente ettersøksekvipasjer med høy kompetanse er viktig for at ettersøk blir vellykket. Kunnskap og kompetanse hentes gjennom kurs og samhandling med andre. Målet med kurset «Ettersøk videregående» er å utdanne godt kvalifiserte førere av ettersøkshunder, og kurset er obligatorisk for alle som påtar seg ettersøksoppdrag på vegne av offentlig myndighet. Kurset består av to deler, en teoretisk del som gjennomføres som e-læring og avsluttes med en elektronisk prøve. Den andre delen er et dagskurs som foregår ute, med fokus på praktisk skuddplassundersøkelse samt trafikk og sikkerhet. Totalt er kurset beregnet til 16 timer. Opplegg og innhold skal følge studieplan som er godkjent av Miljødirektoratet.

Opptakskravet for kurset «Ettersøk videregående» er at vedkommende er registrering i Jegerregisteret, og har ført egen hund til godkjent ettersøkshund og er eller har vært registrert i Ettersøkshundregisteret.

Kommentar til hele avsnitt 6.1: I mange kommuner utgjør ettersøk av skadet hjortevilt bare en liten del av fallvilt/viltnevd oppgavene. For å hente inn dødt vilt som ligger i nærheten av veibanen, ta hånd om skadet fuglevilt etc. trenger man sjelden tilgang til godkjent ettersøkshund. Det finnes en del personer som er tilknyttet fallviltgrupper/viltnevder som ikke har godkjent ettersøkshund, men utfører mange praktiske oppgaver. Flere av disse ville hatt stor nytte av å gå kurset «Ettersøk Videregående», men får ikke delta med de foreslåtte opptakskrav. Dette bør de få mulighet for. De vil ikke bli tatt opp i noe register, men kan få utdelt kursbevis for bestått kurs.

6.2 Instruktør til kurset «Ettersøk videregående»

Kurset «Ettersøk videregående» skal ledes av instruktør som har gjennomført ett av følgende alternativ:

1. «Jakthund grunnkurs», «Ettersøk grunnkurs», «Ettersøk instruktør» og «Norges Jeger- og Fiskerforbunds jakthundinstruktør trinn II». De tre første kursene er godkjent av Studieforbundet natur og miljø, og har følgende studieplan nr. 6231, 1072, 1073 og 1713.
2. «Norsk Kennel Klubs instruktører trinn I» godkjent av Studieforbundet natur og miljø, studieplan 6119, «Norsk Kennel Klubs instruktører trinn II - jakt» og «Norsk Kennel Klubs instruktører trinn III – jakt».
3. Autorisert som ettersøksdommer.
4. Annen utdanning som tilfredsstiller kravet til å være instruktør kan godkjennes etter søknad til Miljødirektoratet.

6.3 Arrangør og gjennomføring av kursene «Ettersøk videregående» og utdanning til instruktør

Lokale lag, foreninger og klubber som er tilsluttet Norges Jeger- og Fiskerforbund eller Norsk Kennel Klub kan arrangere kurset «Ettersøk videregående» og kurs for utdanning og godkjenning av instruktører. Andre kan etter søknad til Miljødirektoratet bli godkjent som arrangør. Søknaden må inneholde dokumentasjon på at de innehar nødvendig relevant kompetanse innen opplæring av ettersøksekipasjer og instruktører.

Det er Norges Jeger- og Fiskerforbund og Norsk Kennel Klub som har ansvaret for å registrere instruktører som de forskjellige lag, foreninger og klubber utdanner innenfor egen organisasjon. Andre som blir godkjent har ansvar for å registrere sine instruktører.

6.4 Instruktør opplæring

Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norsk Kennel Klub og andre som blir godkjent som arrangører, må til enhver tid ha et tilstrekkelig antall instruktører til å gjennomføre kursene.

7. Studieplan kurs «Ettersøk videregående»

7.0 Læringsmål

Godkjente ettersøksekipasjer skal tilføres kunnskap og gis opplæring i faglige ferdigheter for å lede og gjennomføre offentlige ettersøk.

Kandidatene skal:

- få innføring i lover, forskrifter og annet relevant regelverk som har betydning for å gjennomføre et sikkert og vellykket ettersøk
- få innføring/opplæring i skuddplassundersøkelser og tolke hundens forskjellige «signaler»
- få kompetanse til å lede og gjennomføre offentlige ettersøk.
- få kompetanse på sikkerhet og human avliving i ettersøkssituasjoner.
- få innføring hvordan opptre i rollen som ettersøksekipasje på vegne av offentlig myndighet.

- få opplæring om sikkerhetskrav ved ettersøk i nærhet av vei og jernbane.

få opplæring i arbeid med å utvikle ettersøkshunden og være innovent ulike måter for å kunne få fram en dyktig ettersøksekvipasjer

Kommentar til hele avsnitt 7: Det bør lages et nytt kurshefte innenfor vedtatt studieplan hvor det legges vekt på lover, forskrifter, ansvar, sikkerhet, forsikring og annet som en kommunal ettersøksjeger bør kjenne til.

Andre aktuelle temaer som bør være med er:

- Rapportering i etterkant av en ulykke. Hva skal/må oppgis til forsikringsselskap.
- Registrering av viltulykker til Hjorteviltregisteret.
- Rapportplikt til politiet. Egne skjema.
- Vilt innenfor viltgjerd.
- Bruk av GPS hundepeler, sporlogger ol.
- Temaer som hundesporttrening ol. blir tatt grundig opp i eksisterende kurshefte til Skogkurs, som utdeles som fordypning.

7.1 Målgruppe

Kurset «Ettersøk videregående» er obligatorisk for alle som påtar seg ettersøksoppdrag på vegne av offentlig myndighet.

7.2 Opptakskrav

Opptakskravet er at vedkommende er registrert i Jegerregisteret, har ført hund til godkjenning og er eller har vært registrert i Ettersøkshundregisteret. Opptakskravene sikrer at kursdeltakerne har god og relevant kompetanse, og ferdigheter på jakt og ettersøk. Kurset «Ettersøk videregående» skal gi spisskompetanse utover det generelle kravet som stilles for vanlig ettersøksekvipasjer. Det skal gi hundeførere som ønsker å spesialisere seg for offentlig og andre vanskelige ettersøk. Dette legger utfordringer for arrangør av kurset, det skal legges opp og gjennomføres på en måte som tilfører allerede godt kvalifiserte kursdeltakerne den ønskede spisskompetanse for krevende ettersøk.

7.3 Kurset er to-delt

Kurset «Ettersøk videregående» er to – delt og består av en teoretisk del som gjennomføres som e – læring og en praktisk utedag. Hele kurset er stipulert til 16 timer, hvor utedagen er på 8 timer og den skal ledes av godkjent instruktør, utdannet i henhold til bestemmelsene i denne instruks, jf punkt 6.2.

Del	Tema	Undervisningsform	Varighet	Hjelpemidler
Del I	Lover, forskrifter og andre relevante bestemmelser	E-læring	2 timer	PC med internett

	Sikkerhet og kommunikasjon	E-læring	2 timer	PC med internett
	Økonomi, forsikring og erstatningsansvar	E-læring	2 timer	PC med internett
Del II	Skuddplassundersøkelser	Praktisk øvelser ute	4 timer	
	Avlivingskudd	Demonstrasjon og øving på skytebane	1-2 timer	Våpen
	Trafikk og ettersøk	Demonstrasjon og øvelser	± time 4	Ute ved veg m.m.

Kommentar til avsnitt. 7.2: En del mennesker, inklusive ettersøksjegere er både skeptisk og usikker til e-læringsprogram. Disse bør få en mulighet til å delta på e-læringsprogrammet under ledelse av instruktøren som har ansvaret for å gjennomføre Del II Praksis utedag. Dette kan skje eksempelvis dagen/kvelden før utedagen. En felles gjennomgang av teori delen med mulighet for spørsmål og diskusjoner vil for de fleste gi et bedre læringsutbytte enn om man satt alene med sin PC eller Mac. Den elektroniske prøven skal avlegges hver for seg.

Krav fra Statens Vegvesen pålegger alle som arbeider på off. veg pålegges sikkerhetskurs. Dette bør legges inn som en del av kurset.

7.3 Del I Teori

Den teoretiske delen gjennomføres som e-læring. E – læringsprogrammet gjennomføres individuelt og er fritt tilgjengelig via Internett. Link fra siden <http://www.miljodirektoratet.no/jakt>. Hele programmet må være gjennomført og elektronisk prøve bestått, før den praktiske utedagen starter.

Gjennomføringen av e – læringsprogrammet går etter et standardisert og fast opplegg uten mulighet for egen tilpasning.

7.4 Del II Praksis utedag

Kursdeltakerne skal gjennom praktiske øvelser tilføres ferdigheter som øker hundefører og ettersøksekvipasjes kompetanse og forståelse for å lede og gjennomføre vanskelige ettersøk.

Arbeidsform

Del II skal foregå utendørs i tilknytning til skuddplass / påkjøringssted, som instruktøren har etablert på forhånd. Arrangør / instruktør må under planleggingen av kurset velge øvingsområde og utforme opplegget på en slik måte at kursdeltakerne føler det hele er en så realistisk skudd / påkjøringssted som mulig. Det bør benyttes blod, hår, bensplintrer o.l. for å

markere skuddplass / påkjøringssted og fluktruten for det skadde dyret. Her kan det vises til pkt 3.2 i denne instruks; *Forutsetting og legging av blodspor*.

Det kan med fordel etableres flere øvingsområder slik at det er mulighet for å dele kursdeltakerne i mindre grupper. Her er det viktig at arrangør legger opp kurset slik at alle kursdeltakerne får delta aktivt i øvelsene.

Øvingsområdet bør, hvis mulig, legges i nærheten av en skytebane, ettersom det skal gis mulighet for at alle kursdeltakerne skal øve på avlivnings skudd. Kursdeltakerne må ha med egne jaktvåpen ettersom det skal øves på å gjennomføre raske avlivningsskudd. Arrangør må legge opp til at deltakerne får øve på raske skudd mot skadd hjortevilt som ligger eller flykter. Det skytes på figurer av de forskjellige hjorteviltarten i liggende stillinger eller flyktende, de kan med fordel plasseres på forskjellige avstander.

Kurskandidatene trenger ikke å medbringe egen hund, men instruktøren bør sørge for at det finnes et tilstrekkelig antall hunder for å gjennomføre og vise hvordan skudd - / påkjøringssted effektivt undersøkes ved hjelp av godkjent ettersøkshund.

Gjennomføring av utedagen – undersøkelse av skadested (skuddplass/påkjøringssted)

Ved kursets start blir kursdeltakerne ledet fram til etablert skuddplass / påkjøringssted. Der står jegeren eller bilføreren å forteller sin historie om hva som skjedde når skudd ble avfyrt eller dyr påkjørt. Hvilke art var det? Hva var viltets reaksjon og fluktrutting, hvor stod jeger, hvor stod viltet? Kursdeltakerne kan også stille spørsmål, slik at hendelsen blir best mulig opplyst før skuddplassen / påkjøringssted undersøkes.

Instruktøren eller en av kursdeltakerne demonstrere hvordan skuddplass / påkjøringsstedsundersøkelse bør gjennomføres, først ved en visuell gjennomgang for å sjekke spor, hår, blod eller annen indikasjon som forteller hvor dyret er truffet/skadd. Deretter demonstreres hvordan en godkjent ettersøkshund arbeider seg gjennom skuddskadestedet og markerer forskjellige viktige funn, her det viktig å la hunden arbeide og lese de signaler han gir ved funn av blod, hår, bensplintrer eller skinnbiter.

Kursdeltakerne observerer hvordan ettersøke foregår og ikke minst hvordan ekvipasjen løser sine oppgaver med tanke på funn av tegn som sier noe om hvor dyret er skadd og hvilke retning det har flyktet.

Neste oppgave for kursdeltakerne vil være at de selv gjennomføre skuddplass-skadestedundersøkelser, derfor er det viktig å ha flere øvingsområder slik at kursdeltakerne arbeider i grupper.

Sikkerhet i ettersøk i nærhet av vei og jernbane

Dette temaet bør demonstreres og forklares. Hva kreves merking og varsling av ettersøksekipasjer og ettersøksarbeidet på og ved vei / jernbane. Ettersøksekipasjens rolle

i samarbeid med vei og jernbane personell. Ivaretagelse av det påkjørte viltet, utvomming og slakting skal ikke foregå i veikanten, men hvor?

Behov for forsikring og krav om erstatning og økonomi generelt er viktige temaer som blir bl.a. belyst under dette temaet.

Kommentar til avsnitt 7.4: Når det gjelder avlivningsskuddet og dets plassering er det tilstrekkelig med en teoretisk gjennomgang og da med vektleggelse av sikkerheten for hund og omgivelsene. Hvorfor en ettersøksjeger på ufarlig hjortevilt skal trene på hurtig skyting og vektlegge riktig tilpasset våpen, er vanskelig å forstå. Dessuten vil det vanskeliggjøre det praktiske med å gjennomføre dag 2. Man må ha tilgang til en skytebane med mulighet for å bedrive kortholdsskyting, noe de fleste ikke er godkjent for. Dessuten må en også ha med en standplassleder, som vi fordyre kursene.

Evaluerings av kurset

Kursdagen bør avsluttes ved at kursdeltakerne gis mulighet til å kommentere innhold, organisering og gjennomføring dagen. Hva var bra og hva bør forbedres til neste kurs.

Litteratur

Flere av arrangørene, bl.a. Norges Jeger- og Fiskerforbund og Skogkurs har utarbeidet egne hefter til bruk ved slike kurs.

Det finnes en rekke eldre fagbøker om temaet som er tilgjengelig på bibliotek eller hos bokhandlere, søk via Internett.